

הפושע הוא לא הקורבן

"פסיכוחה... תחת לחץ כבד... מצב של סטרס מאוד מתמשך... אפיוחה פסיכוסית... אישיות גבולית... בהדדליין, בלי ספק" - קולות הפטר כיאטרים שברק את גלעד שמן, רוצח חברתו עינב רוגל, והנגנו בשלל מבטאים רומני, ערבי, צברי, הונגרי.

כולם, מכל קצווי העולם האוחז באובססיות הפסיכולוגיות, נחלצו לנגן על גלעד שמן, להסביר כביכול שלא היה יכול שלא לרוצח את חברתו, שרצתה לעזוב אותו אחרי כמה חודשים שבהם הכה אותה ואולי אפילו נמאס עליה כליל.

כל זה, והרבה מעבר לה, מתחולל בסרט וזרי עזרי המצוין של נילי טל, "עזה כמות", שהצפן ערב יום האשה הבינלאומי. לפני הקרנתו של הסרט ריברה טל על צדת רצח הנשים הפוקדת את המדינה בקצב גובר: רצח רוגל התחולל בשנת 1991. מאז נרצחו 54 נשים בידי בני זוגן.

לפעמים קשה לגייס את העצבים החדושים לנוכח אובססיות הפסיכולוגיה המודרנית, ואפילו הפסיכיאטריה, שהיא מרע של ממש, אבל לפעמים, כמו במקרה הזה, גם המרע הזה נראה כערי מת סאטולוגיות (וחדות בניסוחים שונים על אותה הבלחות) חסרות ברשה, שכל ייעוץ לזראות שהפושע הוא הקורבן האמיתי.

אבל איך אמרה אמה של עינב רוגל, נודית, על קברה, באוסרה שהתקיימה זמן לא רב אחרי ערעור הרוצח על העונש של מאסר עולם, לאחד שנוכח כי "היה לא שפיר ברגע הרצח" (או, כמו שניסח זאת עו"ד רדוד מקרין ברבקות יתרה ללשון הפטר כיאטרים: "הוא נגרד לתוך הבהדדליין": "דופ" כים אותו לקורבן, וזרי את הקורבן האמיתי".

לא שאין בטענת "הפושע הקורבן" עומק גדול, אמת מיתית קוסמית המחזירה אתנו לאדיפוס המלך" ואולי גם ל"חמטא ועונשו" וליצירות גרד לת אחרות המספרות על גדלו של האדם, שהוא אם תרצו, תמיד וזי מפשע, תמיד בעל "אודיות מופחתת": קורבן של יצר, של מוגבלות, של שיג עז, של קללת אלים, של פיתוי השטן, של רזף לאו בר כיבוש וכו'.

ובכל זאת, ספרות ומיתולוגיה (ופסיכולוגיה, ופסיכיאטריה) הן עניין לעצמו, היפה לעיון בשעות הפנאי, האודיות של בית המשפט (והזיים, המציאות) היא עניין אחר. חוששני שהשם היפה שנתנה נילי טל לסרט, מתוך שירת האהבה היפה בספרות העברית, עומד בסתירה מסוימת למסר הנכבן של הסרט שלה, שלפיו רצח אינו עניין "ספרותי" ו"רומנטי", אלא הוא פשוט פשע שאין לו מחילה.

צדק אולי חברו של הרוצח, שאמר כי עונש המאסר אינו ולא כלום, והרוצח יתענה בייסורים (אבל למה הוא נלחם כל כך על הפחתת עונשו?) עד קץ ימיו. בית כלא יכול לעזור לרוצח לרכו את מחשבת החיטה שלו. לכבודו של בית המשפט המוצדק בצדק היה שגם הוא חשב כך, ויש לפלל שיחשוב כך גם בית המשפט העליון.